

Dit decennium moet het gebeuren

Dirk Holemans

Het blijft straf, een tiener van zeventien die wereldleiders en CEO's van grote bedrijven moet vertellen wat er in de wetenschappelijke rapporten over klimaatverandering staat. Want dat was wat Greta Thunberg deed in Davos: gewoon bijna letterlijk voorlezen wat er staat in hoofdstuk twee, op pagina 108, van het speciale IPCC-rapport *Global warming of 1,5°* uit 2018. Daar kan je uit de tabel afleiden dat we op 1 januari 2018 nog een 'overblijvend koolstofbudget' — zeg maar de hoeveelheid broeikasgassen die we nog mogen uitstoten — van 420 gigaton CO₂ hadden. We mogen dus niet meer dan dat koolstofbudget uitstoten als we enige kans willen behouden om de klimaatopwarming tot anderhalve graad te beperken. Aangezien we elk jaar mondiaal maar liefst zo'n 42 gigaton CO₂ uitstoten, is dat overblijvend koolstofbudget ondertussen binnen acht jaar opgebruikt. Dus als mensen Thunberg verwijten dat ze te alarmistisch is, dat ze overdrijft met haar tijdsvenster, dan verwerpen deze criticasters niet meer of minder dan de wetenschappelijke consensus over klimaatverandering.

Bovendien toont Australië met de beelden van de inferno's, de gigantische bosbranden, waarbij naast meer dan tien mensen zeker een miljard dieren omkwamen, wat de opwarming van 1 graad celcius al betekent. Thunberg voegde er in Davos ook aan toe dat het geen zin heeft om erop te vertrouwen dat in de toekomst nieuwe technologieën — die vandaag nog niet bestaan en misschien nooit zullen bestaan — onze problemen zullen oplossen. Het radicaal terugdringen van emissies aan de bron is wat we nu heel snel moeten doen.

Van mij had Greta Thunberg ook nog pagina 315 van het IPCC-rapport mogen citeren. Daar staat zwart op wit dat het beperken van de opwarming tot anderhalve graad, 'transformatieve systemische verandering vereist', zeg maar het helemaal omgooien van onze energie-, voedsel- en mobiliteitssystemen. Bij een transformatie denk je best aan een rups, die zich verpopt om dan uit te groeien tot vlinder. Het gaat doorheen het veranderingsproces om hetzelfde organisme maar ongeveer al de rest is anders geworden. Die noodzaak tot radicale verandering staat haaks op wat we stilaan best omschrijven als aanhangers van 'wreed optimisme'. Dat zijn de auteurs die luid verkondigen dat we 'het nog nooit zo goed hebben gehad' en 'dat de wereld niet naar de knoppen gaat'. Dat we het op veel vlakken op dit moment beter hebben dan bijvoorbeeld onze grootouders is zeker correct. Of dat veel zegt over de toekomst is echter onzeker. De

vraag is ook met welke bedoeling die optimistische boodschap de wereld wordt ingestuurd. Want meestal gebeurt dat samen met het verhaal dat enkel het vergroenen van het huidige systeem volstaat, dat technologische innovatie onze problemen gaat oplossen. Daarbij gaat het nooit over de machtsverhoudingen of de belangengroepen die er baat bij hebben dat alles blijft zoals het is. Of over de vele mensen, plekken en ecosystemen die vandaag al te lijden hebben onder onze extractieve economie, die de aarde leegroeft om ons productie- en consumptiepatroon in stand te kunnen houden.

Vanuit een systeembenadering hangt alles met alles samen. Dat is ook de kern van het ecofeminisme, zoals Sherilyn MacGregor uitlegt in een interview in dit nummer. Het gaat erom de verschillende vormen van uitsluiting en roofbouw, in ons land en elders in de wereld, samen te denken en ze als een geheel te beschouwen. Dan wordt ook duidelijk dat enkel systeemverandering het antwoord kan zijn op klimaatverandering. Al de rest zijn niet zo onschuldige rookgordijnen.